

Bilag

Udvalgets spørgsmål nr. 24 og justitsministerens svar herpå er optrykt som bilag til tillægsbetænkningen

Spørgsmål nr. 24:

Ministeren bedes kommentere høringssvaret fra Det Danske Center for Menneskerettigheder, jf. bilag 8, herunder især bemærkningen om, at »den foreslåede regulering af hemmelig ransagning ikke er i overensstemmelse med de krav, der er indeholdt i eller følger af principperne bag EMRK. En anvendelse af ordningen i praksis vil følgelig kunne medføre konventionskrænkelser« (høringssvaret side 7-8).

Svar:

Som det fremgår af spørgsmålet, har Det Danske Center for Menneskerettigheder i sit høringsvar af 17. januar 1997 vedrørende lovforslaget bl.a. anført, at det er Menneskerettighedscentrets opfattelse, at »den foreslåede regulering af hemmelig ransagning ikke er i overensstemmelse med de krav, der er indeholdt i eller følger af principperne bag EMRK. En anvendelse af ordningen i praksis vil følgelig kunne medføre konventionskrænkelser.«

Centeret henviser i den forbindelse til bestemmelsen i Den europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) artikel 8.

I den anledning kan Justitsministeriet oplyse følgende:

1. Efter EMRK artikel 8, stk. 1, har enhver ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

Ransagning, herunder hemmelig ransagning, er et indgreb, der er omfattet af artikel 8, stk. 1, idet det både er et indgreb i retten til privatliv og retten til hjem, jf. f.eks. Niemietz mod Tyskland, Menneskerettighedsdomstolens dom af 16. december 1992, EMD 251-B, der vedrørte ransagning hos en advokat af kontorlokaler.

Et sådant straffeprocessuelt indgreb vil kun være legitimt, såfremt betingelserne i EMRK artikel 8, stk. 2, er opfyldte.

EMRK artikel 8, stk. 2, har følgende ordlyd:

»Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige trykthed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.«

Det følger heraf, at et indgreb, for at være legitimt, skal være foreskrevet ved lov (»i overensstemmelse med loven«), jf. nedenfor punkt 2, skal varetage et anerkendelsesværdigt formål (»nødvendigt . . . af hensyn til . . . «), jf. nedenfor punkt 3, og endelig være proportionalt (»nødvendigt i et demokratisk samfund«), jf. nedenfor punkt 4.

2. Kravet om, at indgrebet skal være foreskrevet ved lov er et legalitetskrav. Indgrebet skal – for at være i overensstemmelse med EMRK – have fornøden hjemmel i national lovgivning.

Konventionen henviser ikke blot til national ret, men stiller visse krav til hjemmelsgrundlaget. Efter praksis forstås kravet således, at retsreglerne skal være tilgængelige, retstilstanden forudsigelig og hjemmelen tilstrækkelig præcis og klar, jf. f.eks. Sunday Times mod Storbritannien, dom af 26. april 1979, EMD-30, præmis 49, og Silver and Others mod Storbritannien, dom af 25. marts 1983, EMD-61, præmis 87 og 88. I tilfælde, hvor der overlades de judicielle myndigheder eller administrationen, herunder anklagemyndigheden, en skønsmæssig beføjelse, må beføjelsen ikke være ubegrænset eller alt for upræcis. Omfanget af dette skøn må således være nærmere fastlagt, jf. f.eks. Calogero mod Italien, dom af 15. november 1996, præmis 32.

Den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 799 opfylder kravet om, at indgrebet skal være foreskrevet ved lov. Ikke alene vil hemmelig ransagning være hjemlet ved lov, men bestemmelsen indeholder endvidere de